

Kokemusasiantuntija- ja vertaistukitoiminta Mielenterveyden keskusliitossa

Mielenterveyden keskusliiton suunnittelemat muutokset nykyiseen kokemusasiantuntija- ja vertaistukitoimintaan ovat herättäneet paljon keskustelua.

Suunnitelmista liikkuu tällä hetkellä myös väärää tietoa ja ristiriitaisia tulkintoja, joten kokosimme faktat yhteen: tämä muutoksesta tällä hetkellä tiedetään.

Mitä Mielenterveyden keskusliitto aikoo tehdä?

Aiomme laajentaa vertaistuen saatavuutta merkittävästi nykyisestä ja suunnata kokemusasiantuntemusta entistä selvemmin asiantuntijatason tehtäviin. Käytännössä tämä tarkoittaa kokemusasiantuntijuuteen ja vertaisuuteen perustuvien tehtävien eriyttämistä toisistaan.

Mikä muuttuu?

Vertaisuuteen perustuvat tehtävät. Tulevaisuudessa vertaistukipuhelimen ja -chatin päivystys sekä muut mahdolliset vertaistukipalvelut pohjautuvat vapaaehtoisuuteen eikä niistä makseta palkkiota. Päivystäjiltä ei edellytetä kokemusasiantuntijakoulutusta, vaan koulutamme ja perehdytämme vapaaehtoiset tehtäviinsä ja tarjoamme heille niihin tukea. Päivystäjien kulut korvataan jatkossakin.

Mikä ei muutu?

Kokemusasiantuntijuuteen perustuvat tehtävät ja niiden palkkioperusteet. Näitä tehtäviä ovat erilaiset kokemuspuheenvuorot ja -luennot, asiantuntemusta vaativa neuvonta, kokemuskehittäjänä sekä kurssien ja koulutusten kokemusohjaajana toimiminen ja Mielenterveyden keskusliiton edustaminen työryhmissä. Palkkio on ollut tehtäväkohtainen ja on sitä myös jatkossa. Koulutamme ja tuemme kokemusasiantuntijoita tehtävissään edelleen.

Miksi muutos tehdään?

- 1) Vertaistukipalvelujen tarve kasvaa jatkuvasti ja nykymallilla pystymme vastaamaan vain murto-osaan tarpeesta. Tavoitteena on nykyistä suurempi päivystäjäjoukko, minkä ansiosta pystymme laajentamaan vertaistukipalvelujamme – siis tarjoamaan tukea entistä suuremmalle joukolle mielenterveysongelmia kokeneita ihmisiä.
- 2) Vapaaehtoisuuden ansiosta vertaistukipalveluista voidaan myös rakentaa mielenterveysongelmia itse kokeneille ihmisille ns. matalan kynnyksen väylä kokeilla avun tarjoamista muille. Tällainen mahdollisuus Mielenterveyden keskusliitolta vielä puuttuu.

Matkan varrella voi kouluttautua lisää ja päästä monimuotoisempiin ja vaativampiin tehtäviin, jos kokemusasiantuntijan polku tuntuu omalta. Taustalla on ajatus siitä, että

järjestöjen vertais- ja kokemusasiantuntijatoiminta sisältää myös tuen tarjoajan omaa toipumista edistäviä elementtejä.

- 3) Vapaaehtoistyö on oleellinen osa kansalaisjärjestöjen toimintaa. Jäsenyhdistyksissämme tehdään paljon vapaaehtoistyötä, mutta liitossa sen kehittäminen on vasta alussa.

Millä aikataululla muutos etenee ja kuka siitä päättää?

Muutoksia ei tapahdu ainakaan ennen syksyä 2021. Nyt odotamme rahoittajan linjauksia eli alustavaa tarkastuskertomusta STEAn lakisääteisestä tarkastuksesta syyskuussa ja ensi vuoden rahoituspäätöstä. Asiaan ottavat kantaa vielä tuleva liittohallitus ja mahdollisesti myös tuleva valtuusto.

Siihen esti edetään nykyisen liittovaltuuston 13.11.2020 hyväksymän toimintasuunnitelman mukaan. Yksityiskohtien valmistelu jatkuu ja niitä hiotaan linjausten mukaan. Alun perin muutoksen suunniteltiin tulevan voimaan 1.3.2021. Tämä ei toteudu.

Kenelle tästä on kerrottu?

Muutoksesta informoitiin loka-marraskuussa liiton neuvontapalvelujen vertais- ja kokemustoimijoita. Valitettavasti infot jouduttiin koronan vuoksi pitämään verkossa eivätkä ne tavoittaneet kaikkia asianosaisia. Tätä pyydämme anteeksi.

Rahoittajan eli STEAn kanssa on vuodesta 2013 käyty keskustelua siitä, millaisten toimintojen tulee perustua vapaaehtoisuuteen ja millaisten toimintojen tulee olla vastikkeellisia, jolloin niistä maksetaan palkkio. Odotettavissa on, että järjestöjen yleisen avustustason laskiessa STEA tekee tästä oman ohjeistavan linjauksen. Varmaa tietoa linjauksen sisällöistä tai aikataulusta ei kuitenkaan vielä ole.

Lisätietoja:

toiminnanjohtaja Olavi Sydänmaanlakka, 050 363 9920

kuntoutuspäällikkö Kimmo Hane, kimmo.hane@mtkl.fi, 050 599 6519